

[We vroegen Erik Meijer, lid van de FNV-Bondsraad, opsteller van enkele grotere wijzigingsvoorstellen en verdediger daarvan in de congresdiscussie, naar zijn impressies van het congres. Onderstaand vind je het resultaat.]

Op 4 en 5 juni 2026 hield de FNV voor het eerst in 12 jaar weer een besluitvormend congres. Dat is voor de ledendemocratie een goede zaak. Vanuit het FNV-Kaderberaad was daar al veel eerder op aangedrongen. Reden daarvoor was dat steeds meer kaderleden konden zien dat veel bedrijfstaksectoren waren ingeslapen, veel plekken in sectorraden leegstonden, de FNV op de werkvloer veelal onzichtbaar was, de arbeidsinkomensquote te laag bleef, jongeren onvoldoende toestroomden, pensioenproblemen uit de weg werden gegaan, het seniorenwerk werd verwaarloosd, organizing in zwak georganiseerde beroepsgroepen werd afgebouwd en de ledendemocratie onvoldoende kansen kreeg. Onze Werkorganisatie trok veel beslissingen naar zich toe, waarschijnlijk vanuit een oprecht gevoel dat alleen daar deskundigheid, verantwoordelijkheid en financieel overzicht bestaat. Leden van het FNV-Ledenparlement konden zich soms ontzettend boos maken over allerlei details, maar bereikten daarmee heel weinig. Een ledencongres zou het middel kunnen zijn om kaderleden uit alle bedrijfstakken en netwerken er weer meer bij te betrekken, intern de klokken gelijk te zetten en naar buiten meer te kunnen optrekken vanuit een doelgerichte en strijdbare eenheid.

Verrassende terugkeer.

Toch werden ook de opgeroepen deelnemers verrast door de manier waarop dat al langer bepleite besluitvormende congres opeens terugkeerde. In de tussenliggende jaren was een FNV-congres alleen nog bedoeld voor interne ledenbinding, propaganda en feest. Alle besluitvorming was neergelegd bij het FNV-Ledenparlement, rechtstreeks gekozen uit 104 individuele leden, die het afgelopen jaar in leeftijd uiteenliepen van 17 tot 84 jaar. Dat waren kaderleden die zichzelf kandidaat hadden gesteld binnen de bedrijfstak-sectoren, de VLR-bonden, de jongeren, de uitkeringsgerechtigden en de gepensioneerden. Toen in 2025 de Raad van Toezicht, de Werkorganisatie en de rechter dat soms lastige Ledenparlement minder machtig wilden maken, werd opeens het jarenlang verwaarloosde congres in ere hersteld. Formeel een uitgebreide vergadering van de Bondsraad (die in de plaats kwam van het Ledenparlement), aangevuld met 400 andere afgevaardigden. Misschien in de tevergeefse hoop dat zo'n wat breder congres een stuk gematigder zou zijn dan de meest actieve leden, die altijd al mochten meedoen in het Ledenparlement.

Haastige start.

De wijze waarop dat congres werd voorbereid was overhaast. Vrijwel niemand had op zoiets gerekend. Veel belangstellenden konden zich niet op tijd aanmelden, en uiteindelijk bleven er na een aanvankelijk tekort van 150 aanmeldingen toch nog tientallen plekken op het congres leeg. En het was vooraf ook niet meteen duidelijk waarover de besluitvorming zou moeten gaan. Er werd een binnen de Werkorganisatie voorbereide algemene en wat kale resolutietekst voorgelegd. Daar stond niets verkeers in, maar er ontbrak wel heel veel. Die tekst zei bij voorbeeld niets over de verwaarloosde inzet van 'organizing' in nog zwak

georganiseerde bedrijfstakken, niets over de inhoud van de door de Raad van Toezicht statutair doorgezette versterking van de sectoren, nauwelijks iets over Algemene Prijs Compensatie (loonindexering), niets over waardevaste pensioenen en vooral ook niets over het herstel van democratische bestuursverkiezingen. En dat terwijl de rechter, die eind 2025 de afschaffing van het Ledenparlement doorzette, had gezegd dat het de Bondsraad vrij zou staan om die verkiezingen voor volgende besturen weer in te voeren.

Lol en tijdgebrek.

Op die punten, en ook vele andere, verdiende de ontwerp tekst flink wat aankleding. Initiatieven om daaraan belangrijke zaken toe te voegen – waaronder de onderwerpen waarop ook al in de Kaderberaad-Nieuwsbrieven 17 en 18 was aangedrongen – werden vooral genomen bij de Jongeren, de Senioren, Zorg en Welzijn, Diensten, de thematische netwerken en de lokale netwerken. Er kwamen meer dan 500 amendementen binnen. Zo viel er eindelijk weer wat te kiezen. Niet wat betreft de samenstelling van het van bovenaf door de Raad van Toezicht benoemde nieuwe bestuur, wel met betrekking tot de taken waaraan dat bestuur moet gaan werken. Pas tijdens het congres (langs autosnelweg A-4 bij Schiphol) werd duidelijk dat vooraf was gerekend op veel meer jaknikkers en veel minder amendementen, en dus ook op veel minder sprekers. Relatief veel tijd werd gevuld met een sportkampioene en een prijswinnares. En ook met een humorist, die de verbaasde zaal volgooide met gekleurde knotjes wol, waarna iedereen opeens ingesponnen zat tussen ontelbare wol-draden om zo onze onderlinge ‘verbinding’ aan te tonen. Om dit alles mogelijk te maken werd begonnen met het terugdringen van ieders spreektijd van twee minuten tot één minuut, en afschaffing van de tweede discussieronde. Zo werd de kans op voldoende informatie om zorgvuldig tot goede afwegingen te komen verkleind. Niet uit boze opzet maar uit overmacht.

Alleen stemmen over tekstblokken.

Voorstellen om weer meer te gaan doen aan ‘organizing’ en om de leden van de sectoren meer invloed te geven waren al vooraf overgenomen. Dankzij de amendementen moest het bestuur ook aandacht gaan besteden aan Automatische Prijs Compensatie en de mogelijkheid om democratische bestuursverkiezingen te herstellen. En staande het congres werd ook het vergeten woord ‘pensioenen’ weer ingevoegd. Militarisering en het opeisen van geld van sociale zekerheid door defensie werd ook een zwaar punt. Toch bleek het moeilijk om méér aan de resolutie tekst te veranderen dan wat het bestuur vooraf al had overgenomen. Pas toen het congres op een aantal onderdelen kritisch bleef, werden op de tweede dag steeds meer toezeggingen gedaan door de nieuwe bestuursleden Nine Kooiman, Lieve Smits en Joosje de Lang. Een handicap was dat over niet-overgenomen amendementen alleen kon worden gestemd nádat een door het bestuur voorgesteld (al dan niet aangepast) tekstblok zou zijn weggestemd. Dit wegstemmen bereikte in enkele gevallen bijna 50%, maar leverde na de gedane toezeggingen nergens een meerderheid op.

Angst voor wetgeving.

Een voorstel om ook in Nederland actief te gaan ijveren voor een wettelijke Automatische Prijs Compensatie (APC), zoals die in België al ruim 30 jaar bestaat, riep onverwachte bezwaren op. Niemand verzette zich tegen het idee dat de lonen de prijzen snel moeten volgen om te voorkomen dat de arbeidsinkomensquote verder blijft dalen. Maar dat bleef vervolgens steken in ‘studie’ naar de mogelijkheden. Mede ingegeven door terechte vrees voor een onvoorspelbare overheid. Maar door alleen de Cao zalig te verklaren zouden we ook moeten afzien van wettelijk beschermingsregelingen voor minimumloon en AOW. We kregen de indruk dat Cao-onderhandelaars, vooral in de bedrijfstaken waarin (dankzij een hoge vakbondsorganisatiegraad en schaarste aan personeel) al zo’n APC is afgedwongen, die voorsprong lang willen laten voortbestaan. Dat is niet erg solidair met werkers in

zwakkere bedrijfstakken, met uitkeringsgerechtigden en met gepensioneerden. Die zouden met het Belgische model voortdurend tijdig een inhaalslag kunnen maken, die nu elke keer afzonderlijk bevochten moet worden. De Belgische ervaring leert dat zo'n wettelijke garantie de vakbeweging niet zwak en passief maakt, maar juist sterker en actiever. Door het amendement 095-A nu nog niet aan te nemen hebben we de start van een succesvolle vakbondscampagne op dit punt vier jaar uitgesteld.

De bereikte oogst.

De belangrijkste congres-resultaten zijn dat onduidelijke en lege teksten zijn aangescherpt en dat vergeten onderwerpen zijn toegevoegd. En vooral dat de vele compromisteksten voor de komende jaren géén blokkades opwerpen tegen ons functioneren als strijdbare en democratische vakbond. Een deel van de amendementen was enthousiast omarmd door het bestuur, een ander deel werd als mogelijk probleem ervaren en pas na lang aarzelen ten dele ingepast. Het voorstel om meteen de Bondsraad uit te nodigen om bij de eerstvolgende statutenwijziging een vorm van bestuursverkiezingen (met keuzevrijheid tussen een veelheid van kandidaten) te herstellen, bleef steken op 44%. In plaats daarvan werd ernaar verwezen dat zoiets wel zal worden geagendeerd en dat democratie dan het uitgangspunt moet zijn.

Hoe nu verder?

Hoe de FNV zich de komende jaren kan ontwikkelen zal sterk afhangen van de Sectorraadsverkiezingen begin 2027, en de door die Sectorraden te kiezen Bondsraad. Die moeten de uitkomst van dit congres bewaken en verder invullen. Het wordt belangrijk dat er straks voldoende strijdbare kandidaten zijn om Sectorraden, Sectorbesturen en Bondsraad voldoende te bemensen. We hebben niets aan leegstaande zetels, zwakke Sectorbesturen en jaknikkers die bij voorbaat ledenbeslissingen willen overlaten aan voorkeuren vanuit de Werkorganisatie. Dan slapen we in, daalt het ledental en boeken we geen resultaten. Kaderleden die echt wat willen met onze vakbeweging moeten bereid zijn om kandidaat te staan bij de interne FNV-verkiezingen in februari 2027. Zonder hun volhardende inzet lopen veel mooie voornemens al snel dood. Dus: stel je kandidaat zodra de kandidaatstelling in komend najaar wordt geopend!